19/01/2022

Biserica ștefaniană a unei mănăstiri din Suceava a fost construită peste un lăcaș de închinare mai vechi

La Mănăstirea „Sfântul Ilie” de lângă Suceava, pe locul unei biserici construite de Sfântul Domnitor Ștefan cel Mare în 1488, există vestigii ale unui lăcaș de cult mai vechi.

Biserica Mănăstirii „Sfântul Ilie”, din apropierea orașului Suceava, a fost menționată documentar în prima jumătate a secolului al XV-lea, înainte de 1443.

Într-un Codex [1] care a aparținut cardinalului Ioan de Raguza [2] (mort la 1443), este amintit călugărul Macarie de la „Mănăstirea Sfântului Ilie Tesviteanul” de la Suceava [3].

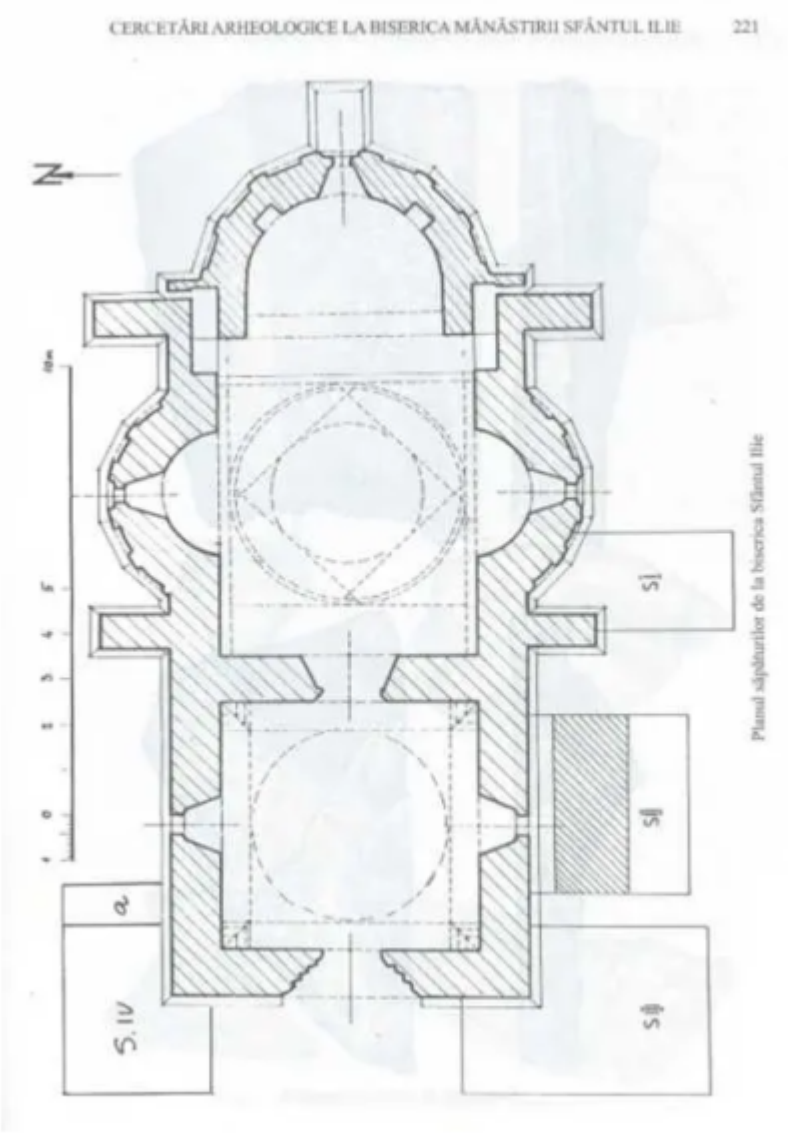
Textul are următorul cuprins:

„În luna decembrie 18, a murit călugărul Macarie la Suceava, în Mănăstirea Sfântului Ilie Tesviteanul și a fost înmormântat de duhovnicul său, kyr Calinic”[4].

Informația certifică faptul că pe locul actualei biserici, ridicată la 1488 de Sf. Domnitor Ștefan cel Mare, s-a aflat altă biserică.

În raportul săpăturilor arheologice făcute în 1997-1999 la Biserica „Sfântul Ilie” [5] este menționat faptul că:

„Pe locul actualei ctitorii ștefaniene, mai cu seamă pe latura de vest, se afla o construcție de lemn pe temelie de piatră, posibil un edificiu destinat cultului, acea mănăstire cu hramul Sfântul Ilie Tesviteanul de la Suceava, unde și-a dat obștescul sfârșit călugărul Macarie” [6].

Planul săpăturilor arheologice din 1997-1999. Foto: *Analele Putnei*

O descoperire arheologică recentă (decembrie 2021) confirmă mărturia scrisă în 1443, respectiv existența primei Biserici a Mănăstirii „Sfântul Ilie”, a explicat dr. Ion Mareș, arheolog expert, citat de Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților.

Pe latura de sud a bisericii, la exterior, în dreptul naosului, de la cota 0 (nivelul actual de călcare) a fost dezvelit, pe lungimea de 4,4 m, un zid plasat paralel cu cel al bisericii ctitorită de Ștefan cel Mare; zidul este clădit din pietre legate cu mortar.

Zidul, cu lățimea de 0,60 metri, are forma patrulateră și delimitează o construcție care marchează naosul unei biserici din piatră, de aproximativ 10 m lungime.

Cercetătorii cred că lăcașul de cult mai vechi a fost ridicat de Iliaș / Ilia [7] Voievod (1432-1433; 1435-1436; 1436-1442) [8], fiul lui Alexandru cel Bun (1400-1432) [9].

Tronsonul de zid păstrat, care documentează prima biserică de la Mănăstirea „Sfântul Ilie”, urmează a fi consolidat, restaurat și pus în valoare în in situ, adică pe locul în care a fost găsit.

Mănăstirea „Sf. Ilie” se află în satul cu același nume din Comuna Șcheia, situată la 1,5 kilometri distanță de orașul Suceava. A fost reconsnolidată cu fonduri europene în perioada 2019-2021.

NOTE
[1] Manuscrisul în limba greacă se află la Biblioteca Universității din Basel.

[2] Cardinal catolic, cu sediul la Ragusa (în prezent, regiunea Dubrovnik, Croația).

[3] Petre Ș Năsturel, „D’un document byzantin du 1395 et des quelques monasteres roumains”, în vol. Traveaux et Memoires, Paris, 1981, p. 351.

[4] Ibidem.

[5] Cercetări arheologice efectuate de Mircea D. Matei, Florin Hău, Paraschiva-Victoria Batariuc, Ion Mareș.

[6] Paraschiva Victoria Batariuc, „Cercetări arheologice la Biserica Mănăstirii Sfântul Ilie”, în Analele Putnei, VI, 2010, 1, p. 217.

[7] Ipoteză avansată de P. Ș. Năsturel (op.cit.).

[8] Constantin Rezachevici, Cronologia critică a domnilor din Țara Românească și Moldova. A. 1324-1881, I. secolele XIV-XVI, Editura Enciclopedică, București, 2001, p. 476-481, 484-491.

[9] Ibidem, p. 471-476.

Foto credit: SuceavaNews (deschidere)

basilica.ro